

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri 16. mai 2023. a määruse nr 14
„Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine“ elluviimiseks toetuse andmise tingimused ja
kord“ muutmise eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Määruses täpsustatakse kasutatavaid definitsioone ja viiteid ning viiakse need kooskõlla 1. oktoobrist 2025. a. jõustunud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seadusega (edaspidi: *TAIKS*). Määruses asendatakse sõna „innovatsioon“ sõnaga „innovatsioonitegevus“. Määrust täiendatakse viitega üldise grupierandi määruse artiklile 28. Lisaks muudetakse toetatavate tegevuste ühikuhinda vastavalt väljatöötatud metoodikale.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna peaekspert Pille Pikker (735 0215, pille.pikker@hm.ee), strateegia- ja finantsosakonna finantsvaldkonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (735 0279, inge.oopkaup@hm.ee), nõunik Ragne Hoff (735 0306, ragne.hoff@hm.ee) ja strateegilise planeerimise valdkonna peaekspert Meelis Aunap (735 0105, meelis.aunap@hm.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Mölder (735 0234, kadi.molder@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse § 1 lõiget 4 täiendatakse viitega üldise grupierandi määruse artiklile 28. Viite lisamine on vajalik, kuna asutus võib palgata teadlast tegelema lisaks rakendusuuringute ja/või eksperimentaalarendusprojektidele ka innovatsioonitegevustega. Lisaks täpsustatakse lõiget viitega määruse § 5 lõike 1 punktile 1, sest üldise grupierandi määruse kohaldamine on asjakohane määruse § 5 lõike 1 punktis 1 kirjeldatud tegevuse puhul.

Määruse **§ 2 lõike 1 punkt 1** mõiste „eksperimentaalarendus“ sõnastatakse nii nagu see on kajastatud TAIKSis. Eksperimentaalarendus on süstemaatiline tegevus, mis põhineb alus- või rakendusuuringutest saadud teadmistel ja praktilisel kogemusel ning mille tulemusena luuakse uusi või täiustatakse olemasolevaid teenuseid, tooteid või protsesse.

Sama paragrahvi **lõike 1 punkt 2** mõistet „innovatsioonitegevused“ täpsustatakse vastavalt OECD Oslo manuaali peatükk 3 punkt 3.2 alapunkt 3.5-le, millest lähtuvalt defineeritakse eelnõus innovatsioonitegevust kui tegevusi, mida ettevõtte võtab ette eeldusel, et tulemuseks on innovatsioon. Oluliseks erisuseks on, et lähtuvalt Oslo käsiraamatust on innovatsioonitegevuste oluliseks tunnuseks (kaalutletud) risk, ehk iga innovatsioonitegevus ei saa tingimata viia eduka innovatsioonini, kuid see risk on tasakaalus ettevõtte õpifunktsiooniga, ehk isegi tegevuse ebaõnnestumise korral saab ettevõtte olulise teadmuse, mis aitab innovatsioonile lähemale liikuda või edaspidi luua väärtust või saavutada konkurentsieelis. Innovatsioonitegevuseks palgatava isiku roll on olla asutusele konsultant innovatsioonitegevuste ja -projektide planeerimisel ja läbi viimisel, mitte projektijuht, kes on asutusele abiks tegevuste planeerimisel. Palgatava isiku tööle seatakse selged tulemid, tähtajad ja mõõdikud.

Sama paragrahvi **lõike 1 punkt 5** viiakse kooskõlla TAIKSiga ja sätestatakse, millist asutust loetakse teadus- ja arendusasutuseks (edaspidi TA-asutus). TA-asutuse staatuse saab asutus või juriidiline isik, mis on saanud evalveerimisel positiivse tulemuse. Parandatakse ka viide vastavalt kehtivale seadusele.

Eelnõu § 2 lõike 1 punktis 10 täpsustatakse „teadlase“ mõistet ning lisatakse juurde, et palgatav isik võib asutuses läbi viia lisaks alus- ja rakendusühtsustele ka innovatsioonitegevusi.

Määruse § 2 lõike 1 punktis 14 täpsustatakse tippspetsialisti mõistet, et see oleks üheselt arusaadav. Määrusesse lisatakse, et tippspetsialist peab olema vähemalt 3 aastat olnud juriidilise isiku osanik ja/või kuuluma sama kaua aega juhtimis- ja kontrollorganisse vastavalt tulumaksuseaduse §-le 9.

Eelnõu § 5 lõike 1 punkti 1 täpsustatakse vastavalt TAIKSi definitsioonile ja luuakse võimalus eraldada toetust teadlase kaasamiseks, et läbi viia rakendusühtsusi ja/või eksperimentaalarendusprojekte või innovatsioonitegevusi. Ka tippspetsialisti (määruse § 5 lõige 1 punkt 2) on võimalik kaasata innovatsioonitegevuste elluviimiseks. Muudatus laiendab ettevõttesse palgatavate teadlaste või ülikooli, teadus-arendusasutusse või rakenduskõrgkooli palgatavate tippspetsialistide tegevusala ulatust, mis katab ka teadus-arendustegevuse tulemuste innovatsioonile loomisele suunatud tegevusi. Ettevõtte teadus-arendustegevuse tulemuste, teadmuse ja/või tehnoloogiate kasutusele võtmiseks või uute teenuste ja toodete arendamiseks. Palgatava isiku tööle seatakse selged tulemid, tähtajad ja mõõdikud.

Eelnõu § 5 lõike 10 punkti 3 sõnastust täpsustatakse viisil, mis lubab palgata nii teadlast kui ka tippspetsialisti uuesti Sektoritevahelise mobiilsuse toetusmeetmesse. On võimalik, et rakendusühtsused on läinud hästi ning asutus soovib edasi tegeleda järgmise taseme projektiga (näiteks on toetust taotletud rakendusühtsuse läbiviimiseks ning asutus soovib jätkata koostööd teadlasega, et tegeleda järgmiseks edasi eksperimentaalarendusprojektiga). Kui koostöö teadlasega või tippspetsialistiga on sujunud, siis võib teda uuesti SekMo raames mõnda järgmisesse projekti kaasata, kui järgmine projekt on eelneva tegevuse edasiarendus. Varasema töölepingu piirang võetakse ära neilt, kes on varasemalt juba Sektoritevahelise mobiilsuse toetusmeetmest toetust saanud, et ei oleks välistatud uue SekMo taotlemine pärast eelmise projekti lõppu.

Eelnõu § 6 täiendatakse lõigetega 5 ja 6, milles täpsustatakse abikõlblikke kulusid vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 25 ja artikli 28 lõike 2 punktile b. Abikõlblikud kulud hõlmavad palgatava isiku töölevõtmiseks ettevõttesse, kus nad töötavad teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevustes uues rollis, ilma et nad asendaksid olemasolevat personali.

Eelnõu § 8 lõikele 4 lisatakse lõige 4¹, milles täpsustatakse toetuse piirmäära juhul, kui ettevõttesse palgatakse teadlane, kelle töö sisuks on läbi viia innovatsioonitegevusi, mis vastavad üldise grupierandi määruse artikkel 28 lõike 2 punktile b. Sel juhul on toetuse määr kuni 50 abikõlblikest kuludest.

Sama paragrahvi lõiget 5 täpsustatakse ja lisatakse, kuidas toimitakse juhul, kui palgatava isiku töö sisuks on nii rakendusühtsus kui ka eksperimentaalarendus või innovatsioonitegevus.

Sama paragrahvi lõige 6 tunnustatakse kehtetuks, kuna sisuliselt dubleerib järgmist lõiget ja lõige 7 sõnastatakse nii, et see hõlmab ka kehtinud lõike 6 regulatsiooni.

Eelnõu § 9 lisatakse lõige 2¹ sõnastuses, mis selgitab, kuidas toimitakse juhul, kui teadlase palkamiseks taotleb toetust mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtja ja toetus kvalifitseerub riigiabi üldise grupierandi määruse artikkel 28 mõistes.

Eelnõu § 10 lõike 1 punkti 6 lisatakse innovatsioonitegevus.

Eelnõu § 15 lõike 5 punktidesse 1 ja 4 ning sama paragrahvi lõikesse 6 lisatakse innovatsioonitegevus.

Määruse muutmise muudetakse ka **eelnõu lisa**, millega kehtestatakse ühikuhinnad. Sektoritevahelise mobiilsuse toetusmeetmes hüvitatakse taotlejale kulusid ühikuhindade alusel. Vastavalt väljatöötatud ühikuhindade metoodikale, vaadatakse ühikuhind üle igal aastal. Taotluse esitamise hetkel kehtinud ühikuhinda tegevuste elluviimiseks võidakse projekti kestvuse jooksul korrigeerida. Korrigeeritud ühikuhind kohaldub toetuse andmise tingimuste muudatuse jõustumisest. Varem rahastatud projektidel on toetuse saajal võimalus jätkata projekti taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ühikuhindadega. Kui toetuse saaja soovib taotleda uute ühikuhindade rakendamist, tuleb tal esitada rakendusüksusele sellekohane avaldus toetuse rahuldamise otsuse muutmiseks. Kuna ühikuhinna muutusega kaasneb ka taotlejapoolne omafinantseeringu suurenemine, tuleb taotlejal avalduses kinnitada, et omafinantseeringu katmine on talle jõukohane. Struktuuritoetuse registris SFOS teeb projekti eelarve suurenemise kohta märke ja lisab infosüsteemi vajalikud muudatused rakendusüksus. Riigiabi saavatel toetuse saajatel ühikuhinda ei muudeta.

Eelnõu lisa, millega kehtestatakse standardiseeritud ühikuhinna kasutamine tegevuses „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine“ muudetakse, kuna ühikuhinna arvestuse aluseks olevad andmed on muutunud. Palgatavale teadlasele ja tippspetsialistile makstavat ühikuhinda korrigeeritakse juhul, kui palgakulude kasv analüüsitud sektorites on Statistikaameti andmetel kasvanud rohkem kui 7%. Teadmussiirdedoktorandi toetuse puhul võetakse arvesse Rahandusministeeriumi suvist majandusprognoosi ning ühikuhinda korrigeeritakse juhul, kui keskmise palga prognoositav nominaalkasv Rahandusministeeriumi majandusprognoosi kohaselt on kasvanud rohkem kui 5%. Ühikuhind fikseeritakse määruse lisana ning uus hind hakkab projektidele kehtima alates toetuse andmise tingimuste muudatuse jõustumisest. Riigiabi saavatel toetuse saajatel ühikuhinda ei muudeta.

Teadlase ja tippspetsialisti ühikuhinda ei muudeta, kuna palgakulude kasv analüüsitud sektorites ei ole piisavalt kasvanud. 2023. aasta andmetele tuginedes võrreldes hetkel kehtiva ühikuhinnaga (4288 vs 4171 eurot) on palgakulude kasv arvestuslikult 2,8% ja seetõttu nende tegevuste ühikuhinda ei korrigeerita.

Teadmussiirdedoktorandi ühikuhinda korrigeeritakse, kuna keskmine brutokuupalk ja 2025. aasta Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi alusel ([Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvine majandusprognoos.pdf](#)) arvestatud keskmine brutokuupalk ning nende alusel arvestatud keskmise palga nominaalkasv on suurem kui 5%. Rahandusministeeriumi 2025. a suvise majandusprognoosi järgi on 2026-2029 keskmine brutokuupalk 2357 eurot ($2201+2305+2409+2514/4=2357$), millele lisanduvad tööandja maksud. Keskmise palga nominaalkasv on olnud 7,49%. Uueks ühikuhinnaks kehtestatakse 3154 eurot.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele ja on kooskõlas riigisiseste õigusaktidega.

4. Määruse mõjud

Muudatusega korrigeeritakse määruses kasutatavaid mõisteid ja viiakse need kooskõlla 1. oktoobrist 2025. a. kehtima hakanud TAIKSiga. Lisaks korrigeeritakse hetkel kehtivaid ühikuhindu, mis võiks motiveerida rohkemaid ettevõtteid taotlema toetust teadmussiirdedoktorantide palkamiseks.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja saadetakse arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, SA-le Eesti Teadusagentuur ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele.